

Vad är en översiktsplan?

Enligt Plan och bygglag (2010:900) måste alla kommuner i Sverige presentera hur de vill att mark och vatten ska användas och hur bebyggelsen ska utvecklas inom kommunen. Detta görs i en översiktsplan (ÖP) med siktet inställt 15-20 år framåt.

ÖP antas av kommunfullmäktige för att visa grannkommuner, exploatörer, olika statliga myndigheter och allmänheten i stort "vart kommunen vill" och vilka sociala, kulturella, ekonomiska och ekologiska förutsättningar som finns för det.

ÖP är inte juridiskt bindande, men den förklarar politisk vilja och prioriteringar. Den väger också tungt som beslutsunderlag vid t.ex. detaljplanering, bygglovhantering och andra tillståndsprövningar. Som exempel; undantag från förbud att bygga vid vatten kan inte ges annat än om det finns stöd för detta i ÖP.

VILHELMINA
KOMMUN
Vualtjeren tjjelte

Förslag till ny kommuntäckande ÖversiktsPlan

utställningshandling

infrastruktur och
kommunikation

bebyggelse

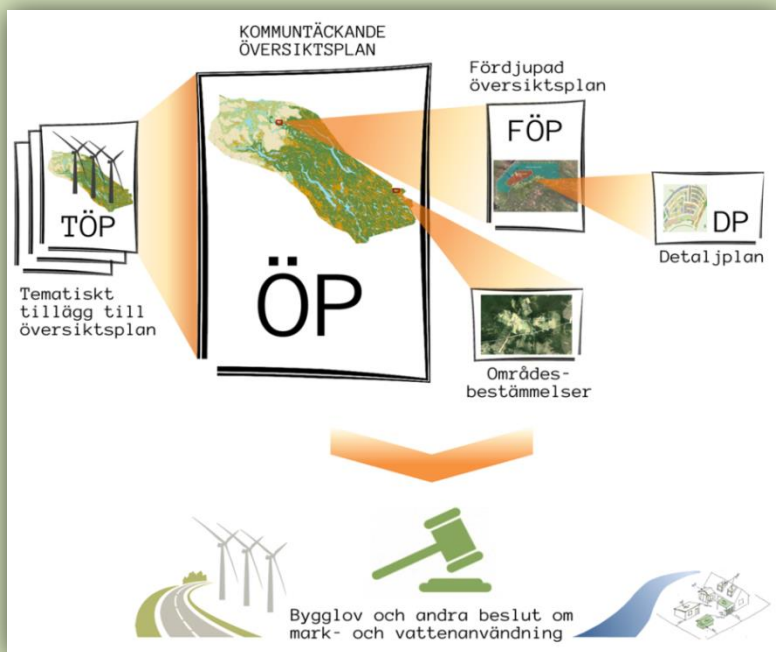
näringsliv

natur, kultur
och friluftsliv

energi och
teknisk försörjning

samhällsservice

*"En hållbar, attraktiv
och livskraftig helhet"*

Vad står det i planförslaget?

Planförslaget innehåller ett stort antal vägledningar och politiska ställningstaganden som syftar till att visionen om kommunen som *"en hållbar, attraktiv och livskraftig helhet"*, ska uppnås. Här presenteras en sammanställning av några få, men centrala *exempel* på vägledningar och ställningstaganden:

Bebyggelseutveckling

Tätorten med närliggande byar utgör ett centrum, men kommunen strävar efter att skapa en **attraktiv flerkärnighet**. Kärnområdena ska vara mångfunktionella områden där det finns både bostäder, service och arbetsplatser och tillgång till rekreation. Kärnområdena ska komplettera varandra snarare än konkurrera. Bebyggelseutvecklingen ska bestämas i samråd med lokalbefolkning och lokala aktörer, exempelvis genom en utvecklingsstrategi eller en fördjupad översiktsplan för det aktuella området.

Ett grönt näringsliv

- Vid planering, lokalisering och drift av olika turism- och fritidsanläggningar för **besöksverksamhet** bör samverkan ske mellan olika aktörer.
- **Jordbruksmark** som kan brukas med moderna metoder är en viktig samhällsresurs och bör därför endast i undantagsfall bebyggas - för att tillgodose betydelsefulla samhällsintressen.
- Mer underlag om användning av **skogsmark** behövs i översiktsplaneringen för att kunna planera för mark- och vattenanvändning som gynnar både den enskilde skogsägaren och de allmänna intressena.
- Kommunens planering ska ha ett landskapsperspektiv och ske med hänsyn till de samlade effekterna på **renskötselns markanvändning** från annan markanvändning och från klimatförändringar.
- Kommunen är i grunden restriktivt inställd till **gruvdrift** och bedömning av projekt ska göras från fall till fall utifrån förutsättningarna på platsen.

Riksintressen

- Kommunen anser att **det kan behövas aktivt brukande och/eller vård inom riksintressen för kulturmiljövård** för att värdena inte ska gå förlorade.
- Områden av **riksintresse för friluftsliv samt för rörligt friluftsliv och turism behöver göras tillgängliga** förutsatt att trycket på områdena är såväl tid som rum inte påverkar djur- och växtliv negativt.
- **Rennärings riksintresseområden; kärnområden, nyckelområden och flyttleder med svåra passager kan förändras över tid** då de påverkas av annan markanvändning och av klimatförändringar. Vid förändring av markanvändningen som kan påverka renskötseln ska samråd ske med berörd sameby.
- **Riksintresset för vindbruk på Stöttingfjället ska ges högre prioritet än det överlappande riksintresset för naturvård** – Stöttingfjällets synnerligen goda förutsättningar för vindkraftproduktion bör tas tillvara, bl.a. för att öka Sveriges möjlighet att nå 100 % förnybart elsystem till 2040.

Vad innebär planförslaget?

Den gällande översiktsplanen är gammal och ger inte längre något stöd för planering och beslut i kommunens utvecklingsarbete. Här ges en kort sammanfattning av vad centrala vägledningar och ställningstaganden i den nya planen innebär:

Bebyggelseutveckling

Planförslaget innebär att kommunens flerkärniga struktur, och därmed kommunens utveckling som en helhet, förstärks. När utvecklingsinsatser medvetet fokuseras till utpekade kärnområden förbättras ekonomiska förutsättningar att upprätthålla och utveckla samhällsservice, bostadsförsörjning utifrån olika behov, teknisk försörjning med gemensamhetslösningar för uppvärmning, vatten och avlopp samt infrastruktur och kommunikation med bättre underlag för t.ex. kollektivtrafik. Fokuserad bebyggelseutveckling ger, totalt sett, ekologiska fördelar genom bl.a. bättre överblick och styrning av påverkan på mark och vatten, klimat och miljö. Ökad möjlighet till social samvaro samt tillgång till närrecreation och kultur- och fritidsaktiviteter är positiva sociala effekter av en starkt flerkärnighet.

Ett grönt näringsliv

Gröna platsbundna näringar som besöksnäring, skogsbruk, jordbruk och renskötsel är centrala för att utveckla näringslivet i kommunen, men de nyttjar ofta samma markområden för olika ändamål. Detta gör att de blir svåra att förena om man ser till såväl ekologiska, sociala som till ekonomiska aspekter. Översiktsplaneförslaget innebär tydligare vägledning när det gäller att styra och prioritera mellan dessa näringar i olika områden och utifrån olika förutsättningar.

Riksintressen

Vilhelmina kommuns yta täcks till stor del av riksintresseområden som överlappar varandra i större utsträckning än i många andra fjällkommuner. Överlag innebär överlappen inga stora problem, men där intressena står i konflikt med varandra, eller andra allmänna intressen, måste kommunen väga dem mot varandra. I planförslaget uttrycker kommunen förutsättningar för olika typer av exploateringar i förhållande till riksintressena. Behovet av åtgärder för att ta till vara riksintressenas ekologiska, sociala och ekonomiska värden belyses också. På det sättet förbättras möjligheten att bevara nationella intressena samtidigt som de kan bidra med nytta för Vilhelmina kommun istället för att upplevas som begränsningar och/eller "döda händer" över vissa områden.

Allmänt intresse och riksintresse

Allmänt intresse i kommunal planering är riksintressen, hälsa och säkerhet, miljökvalitetsnormer, Landsbygdsutveckling i strandnära lägen och mellankommunal samordning. Andra allmänna intressen är social hållbarhet, bebyggelse och kultur, natur och miljö, ekonomi och infrastruktur.

Riksintressen är geografiska områden av nationell betydelse för olika samhällsintressen (kap 3 och 4 Miljöbalken). Områdena kan vara viktiga av olika orsaker; *natur- eller kulturvärden* som är viktiga för hela landet, *exploatering*, för exempelvis vägar eller energianläggningar som vindkraft. Det finns även riksintresseområdena för *närings* som exempelvis rennärigen.

Inom ett riksintresse får *förändrad* markanvändning inte orsaka påtagliga skador på utpekade värden.